

Streszczenie pracy

Plon ziarna jest cechą ilościową określającą końcowy rezultat złożonego procesu ontogenezy roślin. Badania nad uwarunkowaniem plonu ziarna roślin zbożowych przez cechy plonotwórcze roślin, w tym składowe plonu, są istotne dla rozpoznania i zidentyfikowania czynników i cech, które determinują jego zmienność. Celem pracy było poznanie uwarunkowania plonu ziarna 15 odmian pszenicy jarej przez składowe plonu na tle zmienności środowiskowej i agrotechnicznej w głównych rejonach uprawy pszenicy w Polsce. Badania przeprowadzono w stacjach doświadczalnych COBORU w dwóch sezonach wegetacyjnych 2013 i 2014. Każde doświadczenie przeprowadzone zostało na dwóch poziomach agrotechniki (przeciętnym a1 i wysokim a2). Doświadczenia podzielono na dwie grupy środowisk: korzystnych i mniej korzystnych do uprawy pszenicy jarej. Stwierdzono, że sposób uwarunkowania plonu ziarna był różny dla wydzielonych grup środowisk. W oparciu o standaryzowane współczynniki ścieżek dla kombinacji odmiana x grupa środowisk, wydzielono cztery grupy obiektów o różnym sposobie uwarunkowania plonu ziarna. Pierwszą grupę obiektów charakteryzował bardzo silny wpływ liczby ziaren z kłosa, dużo mniejszy MTZ i najmniejszy liczby kłosów. W drugiej grupie udział składowych był na podobnym do siebie poziomie. W trzeciej grupie dominujący był wpływ liczby kłosów, znacznie mniejszy liczby ziaren z kłosa oraz bardzo mały MTZ. Ostatnią, czwartą grupę, charakteryzował największy i zarazem podobny udział pierwszej i drugiej składowej plonu, tj. liczby kłosów i liczba ziaren z kłosa, a najmniejszy MTZ. Stwierdzono, że dwie odmiany (Bombona i Hewilla) charakteryzowały się niezależnym uwarunkowaniem plonu ziarna od grupy środowisk.